

**VINE A DONAR SANG ... A LA MEVA
ESCOLA!**

**Projecte en xarxa d'aprenentatge – servei de l'escola
Vall de Palau amb el Banc de Sang i Teixits de
l'hospital de la Vall d'Hebron i el grup de recerca en
Educació Moral de la Universitat de Barcelona**

Què fa el Banc de Sang i Teixits i el Grup de Recerca d'Educació Moral de la Universitat de Barcelona (CREM) en un centre públic d'Educació Infantil i Primària? Aquesta va ser la primera pregunta que fa dos anys ens vam fer els mestres del CEIP Vall de Palau quan ens van proposar un projecte que suposava un important canvi tant en la forma de treballar com en la d'ensenyar i d'aprendre.

De forma molt resumida, l'experiència va adreçada als nens i nenes de sisè i es troba emmarcada dins del currículum les àrees de coneixement del medi, de llengua catalana i la tutoria. Els objectius i els continguts curriculars s'han pogut ampliar afegint altres més transversals i de vegades difícils portar a la pràctica: treball en equip, expressió oral, solidaritat, reflexió, ... Igualment, i aquest és possiblement el canvi més significatiu, el projecte ens ha permès introduir un canvi metodològic basat en l'anomenat "Aprentatge Servei" que dota de significat l'aprenentatge i permet participar activament als alumnes, les seves famílies i l'entorn més proper.

L'article està dividit en sis grans apartats: en el primer, i degut a la naturalesa de la nostra institució, farem una justificació del projecte des d'un punt de vista normatiu i curricular; en el segon, s'abordarà la importància i, alhora, la dificultat que comporta la innovació en un centre educatiu; en el tercer, ens centrarem en l'Aprentatge Servei entès com una nova metodologia d'ensenyament - aprenentatge; en el quart, tractarem del pas natural del concepte "treball en equip" al "treball en xarxa"; en el cinquè, farem una exposició del nostre projecte presentat com un cicle de millora contínua (PDCA) i; per finalitzar, farem una relació de la bibliografia i dels enllaços d'interès on podem trobar experiències i associacions que portem temps treballant amb aquesta nova metodologia.

1. Justificació del projecte

La justificació del projecte “ Vine a donar sang a la nostra escola! ”, a l'igual que la resta d'activitats que es realitzen en un centre educatiu de primària, ha de partir de la normativa interna i externa que l'emmarca i li dona sentit.

La **Llei Orgànica d'Educació** (2/2006, del 3 de mayo) es sustenta en tres principis fonamentals:

1. En una educació de qualitat que permeti disminuir, d'una banda, el nombre d'abandonaments escolars i; d'altra, la millora dels resultats acadèmics.
2. En el valor de l'esforç individual i col·lectiu a partir d'una acció educativa en la que ha de participar i, alhora, corresponabilitzar-se les famílies, l'Administració, l'entorn,... Per tal d'assegurar-nos equitat educativa.
3. En la consecució dels objectius plantejats per la Unió Europea per als propers anys. La pretensió de que en el futur l'economia es basarà en el coneixement, en la innovació tecnològica i en la mobilitat de la població fa què, en el moment de plantejar-se com ha de ser l'educació, les finalitats que es marca la UE i la UNESCO sigui: en primer lloc, formar a ciutadans que s'identifiquin amb una cultura, una comunitat,... es a dir, millorar la cohesió social ; en segon lloc, entendre l'educació com un fet que dura tota la vida i que no tingui com a base la mera acumulació de coneixements si no en l'adquisició de competències que permetin a les persones adaptar-se als canvis socials i tecnològics constants i; en tercer lloc, per poder dur a terme aquestes finalitats és necessari la progressiva autonomia pedagògica i organitzativa dels centres educatius per poder assumir i donar resposta als reptes.

Un altre document que ens serveix de referència normativa és el **Decret 142, de 26 de juny pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments d'educació primària**.

En aquest Decret es considera l'etapa de primària com el marc idoni per adquirir les competències bàsiques; per posar les bases d'una formació personal basada en la responsabilitat, solidaritat, participació, ... i; per poder participar en la construcció d'un món millor.

Igualment ressalta que per tal assolir aquesta etapa es necessària la col·laboració de les famílies, comproment-se al seguiment del treball quotidià dels seus fill /es; de l'alumnat, esforçant-se per aprendre; del professorat, creant entorns motivadors per a l'aprenentatge; i de l'administració educativa, amb la corresponsabilitat de les ens locals, facilitant els recursos necessaris. Introduint així el concepte de corresponsabilitat, bàsic si entenem que l'educació – aprenentatge no està estrictament vinculat a l'escola si no que és una activitat que es realitza durant tot el dia i durant tota la vida de la persona.

Per últim, destacar la importància que els continguts es desenvolupin tenint en compte la funcionalitat i significativitat dels aprenentatges, la seva vinculació amb l'entorn mediat i immediat, i la participació activa en el procés d'ensenyament / aprenentatge des d'una perspectiva global dels continguts.

Un document intern bàsic és el **Projecte Educatiu del CEIP Vall de Palau** que serà elaborat durant el curs 2007 – 2008 a través d'un procés en el que van participar els diferents sectors de la comunitat educativa. A continuació destaquem els valors - la missió – la visió que és on pren realment significat el projecte que presentem.

VALORS:

1. Es fomenta des de les primeres edats la responsabilitat per arribar a una maduresa que els permeti adquirir un esperit crític en front la vida.
2. Centre acollidor que promou el respecte envers la diferència per aprendre a ser persones amb valors socials en un clima de civisme.
3. El CEIP Vall de Palau és una escola amb voluntat de superació que acull projectes innovadors i creatius: una escola oberta al futur.
4. Escola integrada a l'entorn, que té com a principi de funcionament la participació, col·laboració i cooperació en tots els àmbits pedagògics, socials i culturals.

MISSIÓ.

La missió del CEIP Vall de Palau és promoure el desenvolupament integral dels nostres nens i nenes oferint una formació acadèmica i personal de qualitat.

El fonament d'aquesta tasca és fomentar la cohesió social a través d'una metodologia activa i participativa dels diferents sectors de la Comunitat Educativa que ens permeti adaptar-nos als canvis socials del moment.

VISIÓ.

A l'escola CEIP Vall de Palau volem:

1. Formar persones autònomes i responsables del seu entorn preparades per pertànyer a una societat plural.
2. Arribar a ser una escola amb un eix vertebrador clar, on tots els que formem part de la comunitat educativa participem en la seva organització, funcionament i avaluació amb el propòsit de millorar la qualitat de l'ensenyament.
 - 2.1.- Alumnes motivats per ser protagonistes del seu propi aprenentatge, optimitzant els recursos disponibles a l'escola per tant de facilitar les tasques tant a mestres com a alumnes.
 - 2.2.- Adequar les opcions metodològiques per tal de millorar els resultats acadèmics, mitjançant la pràctica reflexiva i el treball cooperatiu.
3. Aconseguir una infraestructura interna i externa que permeti crear un ambient de treball acollidor i motivador que faciliti adaptar-nos als canvis i necessitats de la nostra societat.

3. Un nou concepte d'innovació: de baix cap a dalt (inductiu)

Es innegable que la societat actual es caracteritza pels ràpids i continus canvis els diferents Sistemes Educatius han d'adaptar-se amb la mateixa velocitat per tal de no morir degut a l'anacronisme. Durant els darrers 30 anys, les diferents Reformes Educatives, han intentat aconseguir aquests canvis amb Lleis i Decrets sense gaire èxit.

Cada cop més es considera que aquesta formula: “de d’alt a baix” per implantar canvis i innovació en les institucions educatives no és eficaç ja que hi ha factors com per exemple: la cultura individual i la cultura institucional que provoquen una baixa assimilació dels canvis proposats.

Cada cop més partim de la teoria que sustenta de que el treball institucional (el mateix centre) té un paper fonamental en la realització i l'èxit dels diferents projectes d'innovació i experiències. En aquesta nova proposta (“de baix cap a dalt”) són dels propis professors i professores dels quals surt la necessitat, la motivació, la iniciativa, del canvi què, en molts casos, han d'incentivar i encomanar-se a la resta de la Comunitat Educativa.

Aquesta forma de plantejar la innovació implica que els canvis s'afrontin sense resistències i, a poc a poc, derivin en un canvi de cultura compartida. Si prenguèssim terminologia del món de l'empresa, estaríem dins d'una institució que com organització aprèn i es retroalimenta contínuament.

4. Què entenem per Aprenentatge Servei (APS)?

4.1 Una metodologia reflexiva, activa i motivadora.

S'han escrit infinitat de llibres, articles, ... i fins i tot tractats que descriuen des de diferents disciplines del coneixement sobre les formes d'ensenyar i d'aprendre però ningú, de moment, ha trobat la “vareta màgica”, és a dir: la metodologia ideal. Avui en dia, no és estrany començar a pensar que és probable que aquesta metodologia única i universal no existeixi i que la més adequada depengui de múltiples variables: del nen o la nena, edat, sexe, procedència social i econòmica, de la seva “motxilla” vital, dels continguts i dels objectis que es volen ensenyar, del centre educatiu, del barri, de l'època de l'any,... i com no, el professor o la professora. En cada moment i en funció d'aquestes variables una metodologia o un altre pot resultar més o menys adequada per tant els professionals de l'educació haurien de conèixer el màxim de tècniques per poder donar la resposta educativa més correcta en cada moment.

És precisament en aquesta flexibilitat metodologia la clau on radica la gran dificultat de la nostra feina perquè, en general, acostumem a fer a l'inrevés: durant els primers anys de la nostra vida professional assumim una forma d'ensenyar que ens caracteritza i què amb el pas del temps consolidem i perfeccionem. Cadascú de nosaltres tenim una personalitat que es reflecteix en la forma d'ensenyar i ens fa sentir còmodes. Per aquest motiu costa molt, per no dir moltíssim, adaptar-nos a qualsevol canvi i quan ho fem es de forma mínima. Fer-ho suposa exposar la nostra seguretat enfrontant la possibilitat d'equivocar-nos.

Amb aquest projecte volem posar sobre la taula una possibilitat d'una nova forma d'ensenyar i d'aprendre diferent basada en la participació responsable i el compromís cívic, fent una aposta clara per l'educació en valors dels futurs ciutadans i ciutadanes de la nostra societat. D'aquí és on extraïem l'important concepte que anomenem cohesió social entès des de la sociologia com “*el grado de consenso que hay entre los miembros de un grupo social en la percepción de pertenencia a un proyecto común*”¹. La Cohesió Social, com hem vist, és un element cabdal en el nostre Projecte Educatiu.

¹ Enciclopedia http://es.wikipedia.org/wiki/Cohesi%C3%B3n_social

La idea de vincular l'educació amb l'entorn proper, la realitat o la societat no és nova, fa aproximadament quaranta anys l'anomenada corrent de l'escola activa ens va deixar un gran nombre d'experiències en les quals l'espai d'ensenyament / aprenentatge sortia de les aules (tancades - poc reals - estàtiques) per passar al carrer (obert – real – canviant). L'Aprenentatge Servei pot ser una de les evolucions d'aquest corrent als nostres dies i el podríem definir com:

“Una proposta educativa diferent que combina els processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats en els quals els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objecte de millorar-ho” (Martín i Rubio, 2006 pp.17 - 18)

4.2 Quin valor afegit aporta l'Aprenentatge Servei?

L'Aprenentatge Servei és una nova forma d'assolir els objectius i continguts curriculars amb el valor afegit de tenir com a punt de partida una realitat social que els propis alumnes i el seu entorn transformen i milloren. Aquesta reacció circular intensifica i potencia els resultats creant sinèrgies positives demostrant que el resultat final és millor que la suma de les parts.

Aquest aprenentatge es caracteritza per tenir com a punt de partida una realitat, en el nostre cas és la necessitat de la donació de sang, a partir de la qual s'articulen els continguts bàsics relacionats amb l'aparell circulatori: estructura, funcionament, característiques, ... (**aprendre conceptes**) així com la reflexió dels alumnes sobre aquesta necessitat a les classes de tutoria (**aprendre a ser – actitud reflexiva**). En la segona part es demana la participació dels alumnes per tal de buscar formes per millorar aquesta realitat i se'ls proposa posar en marxa un projecte que serà la publicitat de la campanya de la donació de sang: redactar eslògans, enganxar flaiers, repartir tríptics,... (**aprendre a fer – aprendre viure i conviure**). El dia de la campanya els alumnes seran els encarregats de sortir al carrer i explicar a la gent la importància de la donació de sang i de la possibilitat de fer una donació aquell mateix dia al nostre centre (**actitud ciutadana**), a la vegada que realitzen entrevistes a les diferents persones que intervenen (infirmers, donants, mestres, altres alumnes, ...). Per finalitzar es realitzen dues accions d'avaluació del projecte: una reflexió individual i

col·lectiva a nivell de tutoria i una carta a cadascú dels alumnes participant, per part del BST, en la qual s'especifica el nombre de donacions que han aconseguit i l'ús que es farà d'elles (**reconeixement explícit de l'acció**).

L'aprenentatge per tal de poder ser **ACTIU** i **SIGNIFICATIU** ha de partir d'un problema situat en un context i en un escenari determinat, ha de comptar amb una participació activa dels alumnes i ha de finalitzar en una reflexió: **allò que s'aprèn es pot transferir a la realitat en forma d'acció**. Una acció que s'ha generat dins del centre educatiu, *“surt fora i torna en forma de reflexió, anàlisi i presa de consciència de la realitat”* (Martín i Rubio, 2006 pp.19)

De forma més esquemàtica i basant-nos en els aportacions de A. Fruco (Puig i Martín, 2007) podem concretar en sis àmbits les aportacions educatives d'implantar una experiència d'aprenentatge servei: cognitiu, cívica, professional, ètica i moral, personal i social.

IMPACTE EDUCATIU DE L'A.P.S EN LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES.	
Acadèmic i cognitiu	- Millorar l'assimilació dels coneixements conceptuals i les competències. - Millorar l'assistència i la motivació respecte als aprenentatges escolars,... - Millors notes de mitjana en les àrees i conceptes tractats. - Millorar l'habilitat per analitzar i sintetitzar la informació complexa.
Cívica	- Millor participació en la comunitat i en les qüestions públiques. - Millor exercici de la ciutadania i la responsabilitat. - Augment de la consciència i comprensió de les qüestions socials i de convivència. - Augment comprensió de la política i de les activitats governamentals.

Vocacional i professional	- Ampliació de la consciència i de les opcions vocacionals. - Millora de les competències professionals.
Ètic i Moral	- Increment de l'exposició dels nous punts de vista i perspectives. - Canvis positius en el judici ètic. - Increment de la capacitat per prendre decisions independents respecte a qüestions morals.
Personal	- Millor coneixement de si mateix i dels altres - Augment de l'autoestima. - Ampliació de les qualitats i competències pel lideratge. - Increment de la iniciativa i eficàcia personal.
Social.	- Optima col·laboració entre els companys: treball en equip i del treball cooperatiu. - Qüestionar-se prejudicis preconcebuts. - Millorar les conductes prosocials.

4.3 Exemples d'Aprenentatge Servei.

Arribat aquest punt podem preguntar-nos si aquest projecte és un fet aïllar fruit d'un cúmul de casualitats o existeixen més àmbits en els quals, poden tenir cabuda aquesta metodologia. A continuació farem una relació de diferents tipus de servei i els projectes que en s'han desenvolupat:

Medi Ambient.

Projectes orientats a la cura, conservació i educació mediambiental. Reciclatge de materials, auditories ambientals, neteja i conservació del patrimoni natural i urbà, estalvi energètic, cura de la fauna del territori...

Promoció de la salut

Projectes de prevenció i sensibilització en l'àmbit de la salut, promoció d'estils de vida i hàbits saludables i acompanyament de persones que pateixen malalties.

Participació ciutadana

Projectes per estimular la participació en el barri o l'entorn immediat amb l'objectiu d'afavorir el compromís cívic i la millora de la qualitat de vida dels seus habitants, a través dels mitjans de comunicació, activitats culturals, processos participatius...

Patrimoni Cultural

Projectes de conservació i restauració del patrimoni cultural i per la recuperació i difusió de la tradicions culturals.

Suport a l'escolarització

Projectes de suport i acompanyament a l'escolarització i la formació. Coneixement de l'entorn i reforç escolar, Acompanyament tutorial i orientació, narració de contes, classes de català per a nouvinguts, motivació per a l'estudi, classes d'adults...

Solidaritat i cooperació

Projectes de conservació i restauració del patrimoni cultural i per la recuperació i difusió de la tradicions culturals.

Intercanvi generacional

Projectes que pretenen apropar col·lectius de diferents edats amb l'objectiu de facilitar el coneixement mutu i l'intercanvi de coneixements, sabers i habilitats. Recuperació de la història local “memòria viva”, intercanvi i ajuda mútua “banc de temps”, promoció d'activitats intergeneracionals,...

Ajuda Pròxima a altres persones.

Projectes d'ajuda directa a persones que poden necessitar-la: col·lectius en risc d'exclusió, persones immigrades, persones amb discapacitats físiques o psíquiques...

4.4 Bones pràctiques d'A.P.S.

Ens agradaria finalitzar aquest apartat sense explicar de forma breu algunes experiències educatives que dins de l'APS podríem qualificar com exemples del que entenem per “bones pràctiques”. Diferenciarem per una banda l'aportació de cada projecte a l'aprenentatge i, per l'altre el servei a la comunitat que ha possibilitat.

a) Ecoauditoria a l'aula.

L'aprenentatge esta relacionats de forma directa amb les àrees de coneixement del medi i les matemàtiques. Es treballa l'anàlisi i interpretació dels consums energètics a l'escola.

El servei és: emprendre mesures mediambientals correctores per al centre i a la població, contribuint a crear un entorn urbà més sostenible.

b) Joves guia.

L'aprenentatge és: formació específica sobre l'institut, la ciutat, el tracte amb els altres, l'alumnat nouvingut,... Per tal de dur a terme la tasca de guia dels seus companys.

El servei és: fer de referents i acompanyar adolescents nouvinguts, per ajudar-los a reforçar la seva autonomia i capacitat de reflexió.

c) Camps de treball.

L'aprenentatge és: tècniques específiques de recuperació de l'entorn. Habilitats, estratègies d'organització i treball en equip. Actituds de respecte i millora del patrimoni.

El servei és: contribuir a la recuperació del patrimoni arquitectònic, cultural i natural del municipi.

d) Memòria viva.

L'aprenentatge és: Conèixer aspectes culturals i històrics que aporten els ciutadans de la tercera edat en un projecte d'intercanvi generacional. Reconèixer que també podem aprendre de la gent gran.

El servei és: recuperar la història local per tal de fer-la extensible al conjunt de la població a través de diferents mitjans.

e) Connecta jove.

L'aprenentatge és: coneixements d'informàtica a nivell d'usuari. Adquisició d'estratègies didàctiques i de relació amb els adults a tenir en compte per tal de dur a terme la formació.

El servei és: formar en el camp de la informàtica a persones adultes del barri, ajudant-les a superar la "esquerda digital".

5. Del treball en equip al treball en xarxa: passat – present – futur.

Gairebé tothom estariem d'acord davant de l'afirmació que *“del treball en equip del professorat depenen en gran mesura la qualitat dels processos i dels resultats educatius”* (Bonals, J. 1996). Estariem igualment d'acord en que és un dels aspectes que més costa aconseguir dins de l'escola i que de vegades deriven en situacions tenses i complicades (aspectes relacionals i de convivència). Per tant, podríem dir que estem en el camí del treball basat en comissions, equips, coordinacions,...

Partint d'aquesta idea resulta evident que el projecte que presentem va més enllà del treball en equip del professorat del centre ja que implica institucions externes. Implica treballar en xarxa, sumant les aportacions de totes les persones i implicats implicades en el projecte.

El treball en xarxa suposa un dels trets bàsics que defineixen l'Aprenentatge Servei perquè a més de la col·laboració entre les persones necessita gairebé sempre una forta col·laboració entre institucions socials. Des de l'escola difícilment podríem haver accedit als experts i els mitjans del Banc de Sang i Teixits per poder dissenyar i dur a terme les activitats proposades.

Pel que fa al centre educatiu es fa necessària una visió d'obertura a l'entorn i “creença” en el que s'està fent. Si es compleixen aquests requisits mínims els resultats, com és el nostre cas, són molt satisfactoris i motivadors, no només pels alumnes si no pels mateixos mestres que participen en el desenvolupament del projecte.

El treball en xarxa suposa fer tres reunions durant el curs amb les diferents persones que intervenen i en les quals es concreten els objectius, continguts, actuacions, dates, ...

A
B
A
N
S

Inici de curs: en aquesta primera reunió participen els mestres implicats, membres del CREM i una persona de l'equip directiu. En ella es decideix la voluntat o no de seguir amb el projecte, la possibilitat d'incloure les propostes de millora recollides el curs anterior i les dades de la següent reunió i així com la campanya de donació de sang.

D
U
R
A
N
T

En el moment de dur a terme el projecte: reunió amb els mestres i les persones que faran les activitats amb els infants. S'exposaran que es farà en aquella sessió i els coneixements que els alumnes treballaran prèvia i posteriorment.

D
E
S
P
R
E
S

En finalitzar el projecte: Seran els mateixos membres que a la reunió inicial i l'objectiu és fer la valoració i les propostes de millora del projecte.

Per finalitzar farem referència a una de les conclusions que es van arribar en el “**IV Fòrum d'Educació: Educació i comunitat. Treball en xarxa amb l'escola**” celebrat en el 2003 a la UAB que ens pot servir de punt de reflexió i anàlisi.

“L'escola necessita socialitzar-se o, el que és el mateix, impregnar-se de la comunitat per poder respondre a totes les demandes que des de la societat se li formulen. Però això només pot ser possible si l'educació s'obre a tota la comunitat i, per altra banda, si la comunitat s'acaba corresponsabilitzant en les tasques educatives. Cal advertir, però, que aquesta corresponsabilització només tindrà possibilitats d'assolir-se quan l'educació deixi d'equiparar-se només a la transmissió de coneixements” (Alsinet, J.; Riba, C.; Ribera, M. I Subirats, J. (coord) 2003)

6. Fases del projecte a partir del Cicle de Deming (P.D.C.A)

El projecte, seguint el model de millora contínua de Deming, quedarà dividit en quatre fases: planificació (Plan), acció (DO), observació (Chech) i reflexió (Act). Aquesta última fase es concretarà en el projecte del curs 2008 – 2009.

1.- Fase de formació (Plan)

La fase de formació consisteix en una planificació del procés considerant tots els agents tant de la xarxa interna (professors, alumnes, famílies, P.A.S) com de la xarxa externa (B.S.T, U.B, entorn proper) que participen en l'experiència de l'aprenentatge – servei.

Aquesta planificació es realitza a través d'un anàlisi de les possibilitats reals de l'escola, concretant l'acció en un TOT i amb un PERQUÈ. En el cas del nostre centre es planteja una actuació des de la intervenció directa amb els alumnes de 6è d'Educació Primària com a projecte transversal en l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural, l'àrea de llengua i amb una sensibilització des del Pla d'Acció Tutorial. Tot i que també de retruc implica una participació indirecta de tots els alumnes i mestres ja que es realitza un campanya de donació a la biblioteca de l'escola.

En cap cas, vol dir que sigui la millor opció, cada centre hauria d'analitzar les seves característiques i adaptar el procés a l'acció més adequada. Es tracta de buscar un espai i un temps i donar-li consistència com a projecte de centre, dissenyant una acció senzilla però ben planificada i amb l'objectiu d'escurçar distàncies entre el món educatiu i la entitat social(B.S.T).

Per tant aquesta fase de formació té el seu inici amb una reunió entre els mestres de 6è, la direcció i les persones encarregades de dur a terme el projecte des del B.S.T i U.B. En aquesta reunió es planifica el procés, que seguidament serà consensuat amb la resta del claustre, concretat en :

Qui ho farà?	Com ho farem?	Quan ho farem?
Mestres de Coneixement del Medi	Explicació de l'aparell circulatori	2- 3 sessions
Banc de Sang i Teixits Universitat de Barcelona	Xerrada Mèdic - científica als alumnes	1 sessió
Mestres Banc de Sang i Teixits	Plantejar el treball per comissions als alumnes	1 sessió
Alumnes de sisè	Desenvolupar les tasques pròpies de la seva comissió	Durant tot el procés i el dia de la campanya
Tots els alumnes i mestres de l'escola.	CAMPANYA A L'ESCOLA Participació conjunta per promoure donacions i conèixer amb més profunditat el món de la donació	Dia de la campanya
Alumnes Mestres Banc de Sang i Teixits Universitat de Barcelona	Valoració	Al final del procés

2.- Fase de preparació de l'acció (Do)

En aquesta fase mestres i responsables B.S.T – U.B plantegen als alumnes unes tasques concretes a fer que hauran de desenvolupar d'una manera activa i cooperativa a través d'unes comissions de treball abans i durant la campanya.

Aquestes comissions des d'un primer moment són reals i s'emmarquen en una millora de l'entorn que implica la participació conscient i engrescadora dels alumnes. Aquests poden tocar e intervenir directament amb la societat i amb l'entorn que els envolten i comencen a veure que amb les seves accions són capaços de canviar una realitat: de convèncer al pare a venir a donar sang, d'explicar als alumnes de P-3 “què és la sang”, o d'explicar a un veí per què serveix una donació... I això no és res més que practicar , i no parlar com fem “sempre”, els valors de solidaritat, cooperació, responsabilitat, diàleg i esforç.

El desenvolupament de les comissions incrementa el valor social dels alumnes i la seva autoestima, progressen en l'adquisició de competències i a la vegada millora l'entorn proper i els converteix en possibles donants en un futur.

Comissió de periodistes.

Aquesta comissió s'encarrega de redactar les entrevistes a realitzar el dia de la campanya al metge, infermers i donants. El Banc de Sang les publica en un petit llibret per què el dia de la campanya puguin fer l'entrevista amb un caire més professional i creatiu.

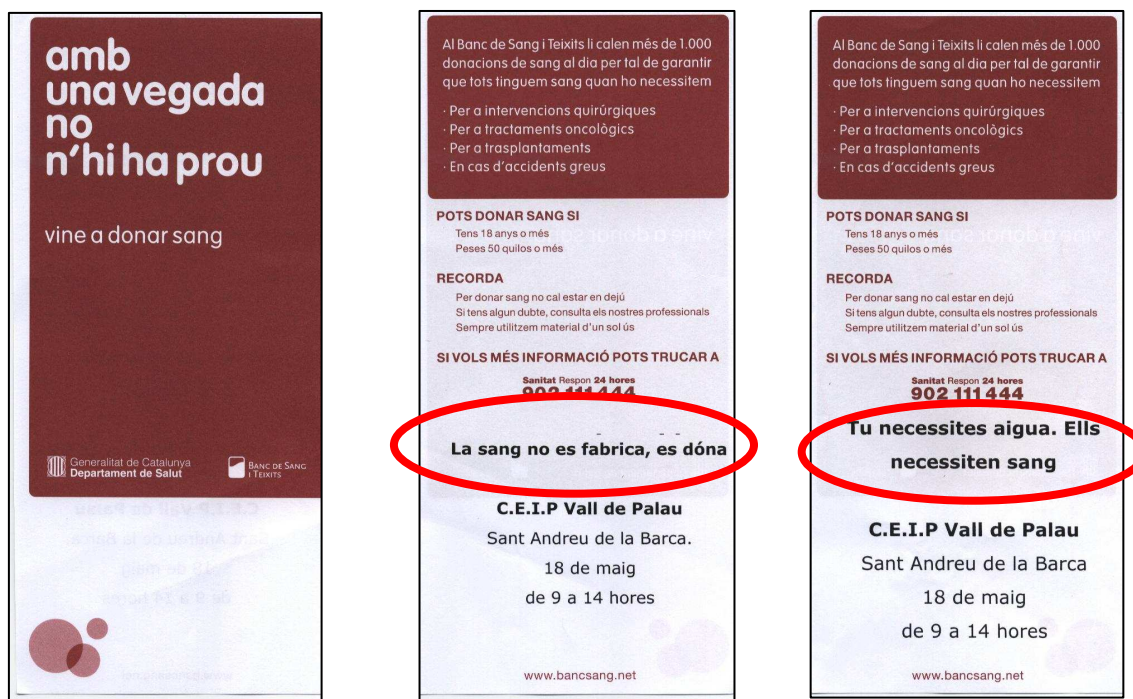

Comissió d'informació a l'escola.

Aquesta comissió s'encarrega de dissenyar com informar als diferents cursos de l'escola sobre la campanya. Intentant adequar la informació i les explicacions a les diferents edats.

Comissió d'elaboració de cartells i flyers

Els alumnes han d'elaborar una frase, dibuix o logotip pels flyers i cartells on s'especifica el dia i l'hora de la campanya a l'escola. Hauran de reflexionar sobre el fet de convèncer sense ferir els sentiments, de triar les paraules correctes o de buscar efectes sorprenents en el lector. Aquests cartells i flyers seran publicats i duplicats pel departament de Marketing del Banc de Sang i Teixits.

Comissió d'elaboració de la carta.

Consisteix en elaborar una carta on s'explica que es farà una campanya de donació a l'escola, quan i per què es fa. Els alumnes portaran aquesta carta a les bústies de barri i també es donarà a tots els alumnes de l'escola.

Jocs de rol

Tots els alumnes hauran de passar per aquesta comissió on assajaran com explicar als possibles donants la importància de venir a donar sang a la nostra escola.

3.- Fase de realització de l'acció (Do)

Aquesta fase consisteix en la realització d'una campanya de donació de sang a l'escola. Durant un matí tothom qui vulgui pot venir a donar sang al Vall Palau i l'escola resta oberta al seu entorn, als seus veïns, a les famílies... Per totes i tots els alumnes i mestres aquest matí és molt especial, per què la nostra escola ofereix la possibilitat de col·laborar, de ser solidaris i d'esdevenir-se com un espai obert a la ciutadania.

Aquest dia els alumnes de sisè de primària sortiran al carrer en petits grups i repartiran flyers explicant la campanya i oferint raons convincent per donar sang. A més, podran també entrevistar a metges, infermers o donants sobre la seva experiència.

4.- Fase de valoració (Check)

En aquesta fase s'esdevenen dues vessants que es complementen. Per una banda, els alumnes realitzen una valoració des de l'assemblea a l'hora de tutoria on es fa un treball de consciència i sensibilització de l'acció realitzada i els alumnes poden expressar les seves impressions:

- “M'ha sorprès que vingúes tanta gent a l'escola a donar sang”
- “Quan he sortit al carrer a repartir flyers, he après que no totes les persones t'escolten”
- “M'ha agradat que els pares vinguessin a donar sang per què en un principi no volien”
- “M'he divertit i he ajudat a la gent a la vegada”
- “Ha sigut molt bona idea no pensava que des de l'escola es podia ajudar a les persones que necessiten sang”

Per una altra banda mestres i responsables del B.S.T – U.B valoren el projecte i realitzen una sèrie de propostes de millora pel curs 2.008-2.009:

- ☞ Oferir més difusió de la campanya de donació de sang a través del programa de ràdio que alguns alumnes de l'escola realitzen a la ràdio local
- ☞ Afegir a la xarxa el centre mèdic de Sant Andreu de la Barca informant del projecte i oferint-los de la possibilitat de col·laborar.
- ☞ Evitar la coincidència de la nostra campanya amb campanyes paral·leles del B.S.T al nostre poble, establint un marge de temps entre elles.
- ☞ Afegir com a pràctica de laboratori a l'escola la recerca del grup sanguini.

L'últim punt d'aquesta fase consisteix en la celebració de l'acció mitjançant una carta que el Banc de Sang redacta amb el nombre de donacions del dia de la campanya i que s'envia als alumnes del centre per felicitar-los de la tasca feta. Igualment aquesta carta es tramesa a tots els membres de la comunitat educativa.

Per tant, aquesta última fase ens deixa en un nou punt de partida que ens encoratja a tots a posar en marxa pel proper curs el projecte: “Vine a donar sang... a la meva escola!”.

Benvolgut/Benvolguda,

El Banc de Sang i Teixits et donem les gràcies per la teva col·laboració el 16 de maig en la campanya de donació de sang. Amb la teva ajuda i la dels teus companys, vam recollir les donacions de sang necessàries per a:

- Operacions
- Tractament de càncer
- Trasplantament d'òrgans
- Accidents greus

Aquests van ser els resultats de la campanya de donació:

Total de donacions obtingudes: 35

Número de donants que ho van fer per primer cop: 9

Esperem que aquesta experiència t'hagi agradat i confiem en que consideris la donació de sang quan facis els 18 anys. Fins a les hores, ens pots ajudar informant a els teus familiars i amics sobre la gran importància d'aquest acte.

Atentament,

Banc de Sang i Teixits
Sant Andreu de la Barca, 19 de juny de 2008

7. Punts forts - Punts Febles – Oportunitats – Febleses.

PUNTS FORTS

- En el centre hi ha una cultura institucional basada en el treball per projectes..
- Una Comunitat Educativa molt participativa en les activitats proposades al centre.
- Un Projecte Educatiu consolidat on queda reflectit la voluntat d'obertura del centre a l'entorn.

PUNTS FEBLES

- Poca experiència en el treball en xarxa entre els agents educatius i vinculades a l'Aprenentatge – Servei.
- Desconeixements de les possibilitats i de les experiències que ofereix l'APS.

OPORTUNITATS

- Experiències d'escoles obertes al món i a la comunitat.
- Un moviment associatiu molt ric i divers, amb una gran tradició de voluntariat.
- Una legislació educativa que permet i fomenta l'autonomia dels centres educatius.

AMENACES

- Dificultat per establir contactes amb altres entitats externes a l'escola.
- Manca de consciència social pel que fa a les donacions de sang.

8. Bibliografia

AAVV: Monogràfic “Aprendizaje i servicio” en Cuadernos de Pedagogía. Mayo del 2006, 357 p. 56 –87.

Alsinet, J.;Riba, C.; Ribera, M. I Subirats, J. (coord.) (2003). *Més enllà de l'escola. Transformacions socials i noves dinàmiques educatives i professionals*. BarcelonaEd. Mediterrània. Fundació Jaume Bofill.

Bonals, J, (1996 primera edició). *El trabajo en equipo del profesorado* Barcelona: Graó (nº101)

Cañas, A.; Martín-Díaz, Mª J.; Nieda, J; (2007). *Competencia en el Conocimiento y la Interacción con el Mundo Físico*. La competencia científica. Madrid: Alinaza Editorial.

DECRET 142/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (Pàg. 21822). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 4915.

Gather, M. (2004). *Innovar en el seno de la institución escolar*. Barcelona: Graó (nº194)

INSTRUCCIONS INICI DE CURS 2008 – 2009. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.

LEY ORGÁNICA, de 3 de mayo, de Educación. BOE núm. 106. Boletín. Madrid.

Marina, J.A.; Bernabeu, R. (2007). *Competencia Social y Ciudadana*. Madrid: Alinaza Editorial.

Martin, X. i Rubio, L. (coord). (2006). *Experiències d'aprenentatge i servei*. Barcelona: Octaedro. Fundació Jaume Bofill.

Pérez, P.; Zayas, F.; (2007). *Competencia en Comunicación Lingüística*. Madrid: Alinaza Editorial.

Puig, J Mª. i Martín, X. (2007). *Competencia en autonomía e iniciativa personal*. Madrid: Alianza.

Puig, J.M.; Batlle, R.; Bosch, C. I Palacios, J.; (2007). *Aprenentatge Servei. Educar para a ciudadanía*. Barcelona: Octaedro. Ministerio de Educación y Ciencia.

Roche, R. (2004) *Desarrollo de la inteligencia emocional y social des de los valores y actitudes prosociales en la escuela*. Buenos Aires: Ciudad Nueva.

9. Enllaços d'interès

ZERVIKAS www.zervikas.es

Centro Promotor del Aprendizaje y Servicio Solidario a Euskadi

Zervikas és el centre promotor de l'Aprentatge i Servei solidari a Euskadi. És un espai generador d'iniciatives, un lloc de confluències d'accions encaminades a facilitar i reforçar projectes AySS (Aprentatge i Servei Solidari). És una entitat amb voluntat de servei públic, independent de l'Administració, que associa AySS amb la innovació i qualitat educativa.

CENTRE PROMOTOR www.aprenentatgeservei.org

Centre Promotor d'Aprentatge Servei

El Centre Promotor d'Aprentatge Servei és un espai generador d'iniciatives i confluència d'accions encaminades a facilitar i reforçar els projectes d'APS. És una entitat amb voluntat de servei públic, independent de l'Administració, que treballa per associar l'APS a innovació i qualitat educativa.

CLAYSS www.clasyss.educaciondigital.net

Centro Latinoamericano de Aprendizaje y Servicio Solidario

Entitat que té per objectius la promoció de la metodologia de l'Aprentatge Servei a Amèrica Llatina, oferir formació a directius, docents i líders comunitaris, i contribuir al desenvolupament de projectes d'aprenentatge servei.

Fundació SES www.fundses.org.ar

Sostenibilidad. Educación. Solidaridad.

Entitat argentina que treballa per la inclusió educativa, social, política i econòmica dels adolescents i joves amb menys oportunitats.

NYLC www.nylc.org

National Youth Leadership Council

Fons americà per al desenvolupament de programes d'aprenentatge servei. Des de fa més de 15 anys organitza The National Service-Learning Conference on es reuneixen educadors, joves i representants de la comunitat d'arreu del país.

Programa Nacional Educación Solidaria www.me.gov.ar/edusol/

Ministerio de Educación. Argentina.

Web del Programa Nacional de Educación Solidaria, pensat per a docents, directius i líders d'ONGs que es pregunten què pot fer l'escola per la comunitat i al comunitat per l'escola. Inclou materials, informació i experiències.

Projecte Educatiu de Ciutat de Barcelona www.bcn.cat/educacio/pec

Ajuntament de Barcelona.

El Projecte Educatiu de la Ciutat de Barcelona és un instrument de governança educativa que es basa en la participació ciutadana, la planificació estratègica i la corresponsabilitat social en l'educació formal, no formal i informal.

Projecte Xarxa www.proxarxa.net

Fundació Martí i l'Humà de la Garriga

Proprojecte pilot de formació continuada, innovació didàctica i recerca educativa on s'interrelaciona les possibilitats creatives i comunicatives de les TIC amb una intencionalitat educativa vinculada al desenvolupament de capacitats prosocials bàsiques.

Service – Learning Reach and Development Center. UC Berkley.

gse.berkeley.edu/research/sic/index.html

Centre de recerca i desenvolupament dels projectes d'aprenentatge servei dirigit per Andrew Furco. Una de les seves principals línies de recerca és l'anàlisi d'indicadors d'impacte dels projectes d'aprenentatge servei de qualitat educativa.